

VU Research Portal

Vliegende Brigades in Amsterdam: een bestuurlijke aanpak van overlastgevend gedrag
van Steden, R.; Stekelenburg, S

published in
Aanpakken van overlast
2010

document version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)
van Steden, R., & Stekelenburg, S. (2010). Vliegende Brigades in Amsterdam: een bestuurlijke aanpak van overlastgevend gedrag. In W. Duijst, J. Terpstra, D. van Toor, & L. Gunther Moor (Eds.), *Aanpakken van overlast* (pp. 135-144). SMVP.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:
vuresearchportal.ub@vu.nl

Vliegende Brigades in Amsterdam

Een bestuurlijke aanpak van overlastgevend gedrag

Ronald van Steden en Sjaak Stekelenburg¹

Inleiding

Vele partijen houden zich met het thema veiligheid (of aspecten hiervan) bezig.² Daarbij ontstaat er steeds meer aandacht voor een gezamenlijke bestuurlijke aanpak om verloedering, overlast en ander onmaatschappelijke gedrag tegen te gaan. Deze aandacht wordt ingegeven door verschillende omstandigheden. Op politiek en maatschappelijk vlak is behoefte aan een strakker en harder beleid. De houding van ‘gedogen’ maakt plaats voor ‘het trekken van een streep’ in geval van ontoelaatbare situaties. Bij de politie is er zorg over overbelasting wat aanleiding geeft tot discussies omtrent de vraag wat kerntaken en prioriteiten zijn. Op basis van dergelijke zorgen wordt het optreden tegen overlast, burenruzie en foutparken steeds vaker aan publieke en private derden overgedragen. Als het gaat om openbare ordehandhaving wordt de politie thans bijgestaan door tal van toezichthouders en handhavers die al dan niet geüniformeerd aanwezig zijn in het publieke domein. In wetenschappelijke literatuur wordt bijgaand veel nadruk gelegd op wat wel de ‘pluralisering van de politiefunctie’³ wordt genoemd. Tevens leeft er bij gemeente de behoefte om effectiever tegen ‘kleine ergernissen’ op te kunnen treden – niet in de laatste plaats omdat burgers een daadkrachtig lokaal bestuur verwachten.⁴ Tezamen heeft dit geleid tot een toegenomen belangstelling voor een bestuurlijke aanpak gericht op handhaven – een aanpak die nadrukkelijk kan samengaan met zorggericht beleid. Het draait niet alleen om de sanctionering van hinderlijk gedrag. Zeker als het gaat om zwervers, verslaafden en psychiatrische patiënten is hulpverlening evenzeer hard nodig. Tegen de achtergrond van deze constatering richt dit artikel zich op het samengaan van normstellend *en* sociaal beleid in Amsterdam. Het terugdringen van overlast – oftewel: ‘het heroveren van de publieke ruimte’⁵ – geldt als een belangrijk speerpunt van het hoofdstedelijk college.

De directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV), als strategische beleidsmaker, heeft invulling gegeven aan dit speerpunt door onder meer het initiatief tot zogenaamde ‘Vliegende Brigades’ te nemen. Vliegende Brigades zijn medio 2007 ontstaan als reactie op uiteenlopende vormen en gradaties van overlast veroorzaakt door drankmisbruik, drugsverslaving en drugshandel, alsmede door storend (jongeren)gedrag op pleinen, in parken en rondom scholen. De ongerustheid dat voortdurende overlast in de stad afbreuk doet aan de veiligheidsgevoelens van burgers is hiervoor een belangrijke reden geweest. In concreto bestaan de Vliegende Brigades uit een samenwerkingsverband tussen de politie, het Openbaar Ministerie, de Dienst Stadtoezicht (DST) de Dienst Zorg en Samenleving (DZS), de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en diverse stadsdelen. Tezamen richten zij zich op zowel het handhaven van de ‘kleine norm’ als op het bieden van een helpende hand aan hen die dat behoeven. De Vliegende Brigade bestaat uit ongeveer 50 personen, waarvan de helft Medewerkers Toezicht en Veiligheid (mtv’ers) en de helft Algemeen

¹ Ronald van Steden is Universitair Docent bestuurswetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Sjaak Stekelenburg is Adviseur Toezicht en Handhaving bij de Dienst Stadtoezicht van de gemeente Amsterdam. Hij heeft dit artikel op persoonlijke titel geschreven.

² Zie voor een uitgebreide studie: Terpstra, J. & Kouwenhoven, D. (2004) *Samenwerking en netwerken in de lokale veiligheidszorg*. Zeist: Kerckebosch.

³ Jones, T. & Newburn, T. (2006) *Plural policing: a comparative perspective*. Londen: Routledge.

⁴ Terpstra, J. & Havinga, T. (2005) ‘Gemeenten, boetes en kleine ergernissen’. *Justitiële Verkenningen*, 31 (6), 10-22.

⁵ Engbersen, G., Snel, E. & Weltevrede, A. (2005) *Sociale herovering in Amsterdam en Rotterdam: een verhaal over twee wijken*. Amsterdam: Amsterdam University Press (WRR-rapport).

Plaatselijke Verordening (apv)-controleurs.⁶ De laatste groep heeft de bevoegdheid om proces-verbaal op te maken voor overtredingen zoals slapen op straat, fietsen door voetgangersgebieden en openbare dronkenschap. Afhankelijk van de problematiek kunnen daarnaast nog veldwerkers, leerplichtambtenaren en andere professionals worden ingezet. De opzet van het hoofdstuk is tweërlei. Eerst worden de Vliegende Brigades geplaatst op het ingewikkelde veld van organisaties die zich op een of andere manier met veiligheid bezighouden. Daarna wordt kort ingegaan op de methodiek en werkwijze van Vliegende Brigades. Hierbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de ‘oudste’ brigade die in het Amsterdamse Wallengebied actief is.

Tussen handhaving en hulpverlening

Een centraal onderdeel van discussies over veiligheid is dat het bij de vormgeving en uitvoering van beleid niet gaat om een overheidsmonopolie (*government*), maar om een samenspel van publieke en private partijen die met elkaar tot passende oplossingen voor urgente veiligheidsproblemen moeten komen (*governance*). Overeenkomst over een precieze definitie van *governance* is er niet, maar er kunnen wel verschillende elementen worden onderscheiden. Voorop staat dat bij het tot stand komen en in de praktijk brengen van veiligheidsbeleid betrokkenen van elkaar afhankelijk zijn.⁷ Doelen kunnen alleen middels samenwerking worden gerealiseerd binnen een context van administratieve en juridische praktijken en die randvoorwaarden stellen aan en mogelijkheden bieden voor het realiseren van een collectief ‘goed’ zoals veiligheid.⁸ Zodoende gaat het om algemene belangen die door relaties tussen overheid, markt en samenleving gestalte krijgen. Dit brengt met zich mee dat niet zozeer ‘verticale’, maar eerder ‘horizontale’ verbanden tussen organisaties het veiligheidsveld bepalen. Besluitvorming en samenwerking gaan eerder over onderhandelen, verleiden en consensusvorming dan over massieve machtsrelaties.⁹ Steeds duikt de vraag op of er mogelijkheden kunnen worden geschapen om tot een gemeenschappelijke visie en aanpak te komen. De uitdaging is om het veiligheidsveld op een doelmatige en doeltreffende manier te laten functioneren.

Schematisch gezien kan dit veiligheidsveld in functionele linies worden gedacht – linies die zich om de driehoek van politie, justitie en gemeente heen groeperen.¹⁰ De eerste linie bestaat uit ‘risicomanagende instituties’ die zich primair met veiligheid bezighouden. Denk bijvoorbeeld aan particulier beveiligers, stadstoezichthouders en gemeentelijke handhavers met een deels preventieve en deel repressieve taakstelling. Daaromheen bevindt zich een ring van scholen, woningbouwcorporaties, hulpverleningsinstanties, religieuze instellingen en wat dies meer zij. Dit zijn civiele instituties (het ‘maatschappelijk middenveld’) die, naast hun hoofdtaken als onderwijs, zorg en huisvesting, ook een functie hebben in het overbrengen van normen, waarden en ‘goed gedrag’ (en in het verlengde daarvan: veiligheid). Tenslotte zijn er de burgers en hun uiteenlopende sociale relaties. Zij moeten zich veilig weten, maar zijn in de filosofie van ‘gezamenlijkheid’ meer dan veiligheidsconsumenten alleen. Er wordt van hen een actieve houding verwacht. Burgers hebben een eigen verantwoordelijkheid bij het veilig en leefbaar houden van hun leefomgeving. Vliegende Brigade bestaan, zo bezien, primair uit een samenwerkingsverband tussen ‘risicomanagende’ en ‘civiele’ partners met als doel het snel en flexibel kunnen inzetten van de juiste mensen en middelen teneinde overlast terug te dringen, dan wel op te heffen. Naar gelang de geconstateerde problematiek kunnen Vliegende Brigades op ieder gewenst moment en op elke locatie in

⁶ Zie op Internet: www.eenveiligamsterdam.nl/thema's/thema's/toezicht_handhaving/vliegende_brigade

⁷ Klein, E.H. & Koppenjan, J.F.M. (1994) ‘Beleidsnetwerken als theoretische benadering: een tussenbalans’. *Beleidswetenschap*, 11 (2), 143-167.

⁸ Lynn, L.E., Heinrich, C.J. & Hill, C.J. (2000) ‘Studying governance and public management. Challenges and prospects’. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 10 (2), 233-261.

⁹ Kooiman, J. (2003) *Governing as governance*. Londen: Sage.

¹⁰ Boutellier, J.C.J. (2005) *Meer dan veilig. Over bestuur, bescherming en burgerschap*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers (oratie).

Amsterdam worden ingezet als ergens sprake is van urgente problemen. Als zodanig bevinden de brigades zich op het snijvlak van handhaving en hulpverlening in het veiligheidsveld.

Methodiek en werkwijze

Overlast wordt door verschillende personen en groepen veroorzaakt en heeft diverse achtergronden en oorzaken. Denk bijvoorbeeld aan de psychiatrische problemen die veelvuldig voorkomen bij drugs- en alcoholverslaafden of de problematische thuissituatie van jongeren waardoor rondhangen en ‘rottigheid uithalen’ uit de hand kunnen lopen. Om de overlast van al deze verschillende groepen tegen te gaan, is het zaak niet slechts repressief op te treden, maar ook de achterliggende problemen van personen serieus te nemen en aan te pakken. Voor het op langer termijn verbeteren – en wellicht zelfs verhelpen – van overlast is een diepgaander aanpak dan toezicht en handhaving alleen gewenst. De methodiek en werkwijze van de Vliegende Brigades bestaat uit vier, in elkaar overvloeiende, elementen. In eerste aanleg dragen de brigades bij aan *normstelling op straat*. Medewerkers Toezicht en Veiligheid (mtv'ers) spreken burgers aan op hun gedrag. Zij beschikken daarbij niet over bijzondere opsporingsbevoegdheden (c.q. bevoegdheden tot verbaliseren). De tweede stap betreft *daadwerkelijke normhandhaving*; overtredingen van gedragsnormen worden beëindigd. Veelal zal dat gebeuren door het opleggen van een sanctie. Deze taak is in handen van bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) – de eerder genoemde apv-controleurs vallen onder deze functie. Zij handhaven overtredingen zoals neergelegd in algemene plaatselijke verordeningen.

Stap drie is het *in kaart brengen achterliggende oorzaken overlast*. Voor het effectief en voor langere tijd bestrijden van overlast is het noodzakelijk om, naast normstelling en handhaving, te onderkennen waar normoverschrijdend gedrag door ontstaat. Om deze reden zijn er andere competenties aan de Vliegende Brigade toegevoegd. Wanneer problemen als gevolg van drankmisbruik of drugsverslaving worden aangepakt zal de Vliegende Brigade mede bestaan uit veldwerkers die de overlastgevers naar zorg kunnen leiden. Bij jeugdoverlast is inschakeling van een leerplichtambtenaar evident. Tenslotte is het de ambitie dat er *verbindingen worden gelegd met maatschappelijke instellingen bij overlastbestrijding*. Hoewel voorop staat dat toezicht in de openbare ruimte een overheidstaak is met een grote rol voor politie en gemeente, is de bestrijding overlast evenzogoed een verantwoordelijkheid van andere publieke evenals private instituties (zorg, hulpverlening en onderwijs). Het thema overlast noopt, met andere woorden, tot het inzetten van bevoegd en multidisciplinair toezicht, waarbij dwarsverbanden moeten ontstaan tussen allerlei relevante maatschappelijke instellingen en organisaties. Wil overlast op een doeltreffender en doelmatiger wijze worden aangepakt dan is het noodzakelijk dat verzamelde informatie wordt gedeeld met degenen die betrokken zijn bij de aanpak van een probleemsituatie. Nauwe samenwerking, waarbij iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid neemt, is een noodzakelijke voorwaarde voor uiteindelijk succes.

Wallengebied

Vliegende Brigades opereren tot nu toe binnen afgebakende delen van Amsterdam. In bepaalde gebieden worden voor specifieke overlastsituaties prioriteiten en problemen benoemd die door het inzetten van de brigades opgelost moeten worden. In 2007 is gestart met een pilot op de Wallen (Centrum). Later is daar de Transvaalbuurt (Oost) bijgekomen. Inmiddels is in Amsterdam-West een derde Vliegende Brigade aan de slag gegaan. Daar de brigade op de hoofdstedelijke Wallen – ook wel bekend als de ‘Rosse Buurt’ – de langste geschiedenis heeft zal hierop nader worden ingegaan ter illustratie van de hierboven beschreven methodiek en werkwijze. Daarbij zij opgemerkt dat de problematiek op de Wallen breed en ongelijksoortig van aard is. Het binnensteedse gebied kampt met forse overlast als gevolg van drugsverslaving en dakloosheid, maar heeft eveneens te maken met ernstige hinder die voortvloeit uit zijn toeristische aantrekkingskracht. Al jaren scoren de Wallen het hoogste in de veiligheidsindex van Amsterdam. Dit betreft, naast de ‘objectieve’ (op politiestatistieken gebaseerde) veiligheid, eveneens de ‘subjectieve’ beleving van burgers; het

negatieve gevoel dat bij mensen leeft. Als gevolg hiervan geldt voor de Wallen een zogenoemde gebiedsgerichte aanpak. Er is op maat gesneden beleid ontwikkeld dat zich richt op het doen verminderen van de specifieke overlastproblematiek in de Rosse Buurt.

Vanuit de Dienst Stadstoezicht lopen er mtv'ers en boa's door het gebied. De politie is nauw betrokken bij het project. Medewerkers van Stadstoezicht gebruiken een politiebureau als uitvalsbasis. Tevens staan zij tijdens hun rondes in direct contact met de politie. De mtv'ers houden toezicht op straat, fungeren als informatieverstrekkers (bijvoorbeeld toeristen de weg wijzen of voorlichting geven over wat 'kan' en 'mag') en spreken personen die overlast veroorzaken actief aan (*normstelling*). Heeft deze benadering niet het gewenste effect dan worden overlastplegers – indien nodig – verbaliseerd door een boa (*normhandhaving*). Hij heeft de bevoegdheid om op te treden tegen hinderlijk gebruik van drank en drugs, vervelend gedrag in of bij gebouwen, slapen op of aan de weg, het plakken en kladden op gebouwen of straatmeubilair, het veroorzaken van ongemak door gemotoriseerde voertuigen, het doen van de natuurlijke behoefte in het openbaar, het zich bevinden in een openbare groenvoorziening en het illegaal parkeren van fietsen en bromfietsen. Parallel aan voornoemde repressieve aanpak houden mtv'ers en boa's in de gaten hoe het met bekende verslaafden en daklozen gaat en kijken ze of er nieuwe gezichten zijn bijgekomen. Mtvs en boa's ondersteunen als zodanig veldwerkers (of 'streetcornerworkers') die aanwezig zijn op plekken waar (verslaafde) daklozen hun tijd doorbrengen.¹¹ Op deze wijze proberen veldwerkers mensen die op straat leven in een passend hulpverleningstraject te krijgen.

Op het moment dat veldwerkers zich zorgen maken over een cliënt, vragen zij medewerkers van Stadstoezicht uit te kijken naar deze persoon. Als mtv'ers en boa's zo iemand tegenkomen, maken zij een praatje en schatten zij in of er verdere hulp nodig is (*in kaart brengen oorzaken overlast*). De werkwijze is om naar de uiterst problematische groep van verslaafden uit te kijken, hen desnoods actief op te sporen, tot deze mensen door te dringen en na te gaan of zij al dan niet in een zorgtraject zitten. In het bijzonder wordt onderzocht of de verslaafde/dakloze:

- een mentor heeft – en zo ja: wie bij welke organisatie;
- een (vaste) woon- of slaapplek heeft – en zo ja: waar en bij welke organisatie;
- legale inkomsten (meestal een uitkering) heeft;
- een zinvolle dagbesteding heeft;
- medische zorg krijgt bij een van de poliklinieken van de GGD;
- contact heeft gehad met de hulpverlening – en zo ja: wanneer dit voor het laatst was;
- een vervolgspraak heeft met zorg en hulpverlening, welke organisatie(s) hierbij betrokken is/zijn en wanneer de afspraak plaatsvindt.

Bevindingen van de mtv'ers, boa's en veldwerkers worden verzonden naar de GGD als veldregisseur en van daaruit naar andere partijen doorgegeven (*verbindingen leggen met maatschappelijke instellingen*). Is een persoon niet 'in zorg' dan schakelen medewerkers van Stadstoezicht een veldwerker in om hem of haar naar een traject te begeleiden. De veldwerker overlegt met de GGD wat voor type zorg nodig is, waarop wordt bepaald welke maatregelen op dat moment kunnen worden genomen. Het ter plekke toeleiden naar een slaapplek is gedurende de avond- en nachturen alleen mogelijk indien er sprake is van een acute crisissituatie.

Daar het Wallengebied onder invloed van verslaafden en daklozen te kampen heeft met een omvangrijke en halsstarrige veelplegersproblematiek haakt de Vliegende Brigade aan bij de Ketunit-Centrum, waarin politie en justitie (het OM), de GGD, het Leger des Heils, Jellinek, Stichting Reclassering en de gemeente Amsterdam zijn vertegenwoordigd. Doelstelling van de Ketunit is het vergroten van de veiligheid in de stad door een 'integrale aanpak' van overlastgevend en crimineel gedrag door jeugdige en volwassen veelplegers.¹² Dat gebeurt door

¹¹ Zie op Internet: www.streetcornerwork.eu

¹² Zie op Internet: www.eenveiligamsterdam.nl/thema's/thema's/veiligheidspartners/ketenunits

informatie van de verschillende organisaties te bundelen, zodat snel en met de juiste aanpak ingegrepen kan worden als iemand is opgepakt. De partners werken op locatie samen, waardoor gegevens over veelplegers en hun omstandigheden bijeen komen. Voor deze cliënten worden persoonsdossiers opgesteld, met daarin alle bekende feiten over hun criminele verleden en eventuele hulp- en begeleidingstrajecten. Een nieuwe mogelijkheid is om veelplegers, op basis van dossieropbouw, de maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (ISD) op te leggen. Zij komen dan voor maximaal twee jaar vast te zitten. Meestal gaat het hier niet puur om een gevangenisstraf. Er wordt tevens geprobeerd iets te doen aan de oorzaken achter hun wangedrag. Veelvoorkomende trajecten zijn het afkicken van drank en/of drugs en psychologische dan wel psychiatrische opvang. Uiteindelijk is het de bedoeling dat ontspoorde mensen een weer zo normaal en regelmatig mogelijk leven kunnen gaan leiden.

Uit het voorgaande blijkt dat Vliegende Brigades onderdeel zijn van een grootschaliger aanpak op de Wallen. In breder verband nemen stadsdeel Centrum, de centrale stad, gemeentelijke diensten, evenals politie en justitie aan een contract Zorg en Veiligheid. Hoofddoelen van deze aanpak zijn, naast het tegengaan van veelplegers en drugsdealers, het regelen van opvang voor verslaafden, het zoeken naar gepaste huisvesting voor hen en het integreren van medische zorg, schuldsanering en inkomensbeheer.¹³ Voorts ‘schouwen’ bewoners en ondernemers een keer per twee weken op verschillende tijdstippen en via een viertal vastgestelde routes het hele gebied. De observaties van deze veiligheidsschouwen worden na afloop vastgelegd in een formulier, waarop locaties een kleurindicatie krijgen voor de mate van geconstateerde overlast. Gelijktijdig wordt gekeken naar eventuele vernielingen, ‘stille getuigen’ zoals gebruikte naalden en condooms alsook andere gebreken in de buurt (losliggende stoeptegels, slecht werkende verlichting, gedumpte fietswrakken, gezonken bootjes). Een projectgroep zorgt er vervolgens voor dat verantwoordelijke instanties – onder andere politie, stadsvernieuwing en stadsdeel Centrum – gepaste stappen ondernemen. Uit een recente studie van Van Caem komt naar voren dat partijen positief zijn over de zichtbare resultaten.¹⁴ Bewoners geven aan dat zij kunnen zien dat er daadwerkelijk iets wordt gedaan en dat de situatie op de Wallen is verbeterd.

Tot besluit

De Amsterdamse Vliegende Brigade is een goed voorbeeld van een integrale aanpak in de veiligheidszorg. Die aanpak is zowel dader- (of cliënt)gericht als gebiedsgericht en bestaat uit een combinatie van repressie en preventiemaatregelen. Stadstoezicht is verantwoordelijk voor de bezetting van de Vliegende Brigade en levert daarbij naast onbevoegde toezichthouders ook breed inzetbare bevoegde toezichthouders. Breed inzetbaar betekent in de praktijk zo veel mogelijk controleren, signaleren en toezicht houden op straat alsook het handhaven van alle regelgeving waartoe men bevoegd is. Onder regie van de politie treedt de Vliegende Brigade op tegen overlastgevend gedrag. Dat gebeurt niet alleen door aanspreken en waarschuwen, maar tevens door het daadwerkelijk handhaven van de algemene plaatselijke verordening. Hierbij zij opgemerkt dat er in Amsterdam recentelijk meer van dergelijke samenwerkingsverbanden tussen publieke en soms private organisaties zijn opgezet. Een concreet voorbeeld is de vorming van een tiental buurtveiligheidsteams bestaande uit politiemensen en toezichthouders, waarbij justitie op de achtergrond een bijdrage levert. Naar gelang de omstandigheden kunnen buurtveiligheidsteams worden aangevuld met andere professionals zoals straatcoaches, leerplichtambtenaren en jongerenwerkers. Verder zijn actieve buurtbewoners bij het werk van buurtveiligheidsteams betrokken.¹⁵ Verschillende typen van ‘integrale aanpak’ worden dus als werkzaam middel gezien tegen overlast en verloedering.

¹³ Zie op Internet: www.centrum.amsterdam.nl/smartsite.dws?id=28085

¹⁴ Caem, B. van (2008) *Verborgene kracht: burgerparticipatie op het vlak van veiligheid*. Amsterdam: Vrije Universiteit.

¹⁵ Zie op Internet: www.eenveiligamsterdam.nl/thema's/thema's/buurt_thuis/buurtveiligheidsteam

Niettemin blijft samenwerking kwetsbaar. Een daadwerkelijk integrale werkwijze heeft constant onderhoud en doorgaande investering nodig. Tot besluit derhalve een tweetal fundamentele eisen als condities voor de continuering en verbetering van onderlinge samenwerking: helderheid en regie.¹⁶ Ten eerste helderheid. Het is niet altijd gemakkelijk om goed zicht te krijgen op de verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen. Binnen netwerken moet dus duidelijk zijn 'wie, wat op welk moment' behoort te doen. Deelnemers kunnen hierop kunnen worden aangesproken. Naar buiten toe is helderheid evengoed een criterium: het moet voor burgers, maar ook voor gemeenteraadsleden, transparant worden gemaakt hoe samenwerking verloopt en wat de uitkomsten zijn. Dit draagt bij aan het draagvlak voor en de legitimiteit van gezamenlijke veiligheidsprojecten. Ten tweede regie. Vanwege de betrokkenheid van vele gemeentelijke diensten, politieonderdelen en andere partners kost het soms moeite om tot een eenduidige 'lijn' te komen. Regie voeren veronderstelt aldus een constante afstemming tussen de standpunten, belangen, bevoegdheden en middelen om tot gewenste resultaten te komen. De opdracht nu ligt in het zodanig organiseren hiervan dat geboekte vooruitgang in de toekomst wordt gecontinueerd en uitgebouwd.

¹⁶ Deze twee eisen zijn ontleend aan: Terpstra, J. (2009) 'Samenwerking in een geregionaliseerde veiligheidszorg: voorwaarden en eisen'. In: Weggelaar, A. & Gunther Moore, L. (red.) *Integraal veiligheidsbeleid regionaliseert!*. Dordrecht: SMVP, 21-30.